

23 november 2017
Katwijk

terugblik...

Paulus gevangen in Caesarea voor twee jaar:

- ❑ aan de zee: type van de natiën;
- ❑ gevangenschap: embleem van Israëls afwijzing;
- ❑ twee jaar: type van twee millennia
 - vergl. twee jaar gevangenschap van Jozef voordat hij koning werd...

Handelingen 26

¹ En Agrippa zei nadrukkelijk tegen Paulus:
het is je vergund omtrent jezelf te spreken.
Toen strekte Paulus de hand en verdedigde zich:

ΑΓΡΙΠΠΑΣ	ΔΕ	ΠΡΟΣ	ΤΟΝ	ΠΑΥΛΟΝ	ΕΦΗ
Agrippa	echter	naar-toe	de	Paulus	-(hij)-zei-met-nadruk
Agrippa	En	tot	_	Paulus	zeide

ΕΠΙΤΡΕΠΕΤΑΙ	ΣΟΙ	ΠΕΡΙ	ΣΕΑΥΤΟΥ	ΛΕΓΕΙΝ
¹ het-wordt-toegestaan~	aan-jou	aangaande	jezelf	¹ te-zeggen
Het is... ...vergund	u	voor	u zelf	te spreken

Herodes de Grote

Mat.1; Luc.1

Aristobulus

Archaleüs

Mat.2:22

**Herodes
Antipas**

Jezus' publieke jaren

Filippus

Luc.3:1

Mat.14:3

Herodes de Grote *Mat.1; Luc.1*

Aristobulus

Archaleüs

Mat.2:22

**Herodes
Antipas**

Jezus' publieke jaren

Filippus

Luc.3:1

Mat.14:3

Agrippa I

Hand. 12

Herodias

*Mat.14:3,
vrouw van Antipas & Filippus*

Salomé

*Mat.14:6-11
dochter van Filippus*

Herodes de Grote *Mat.1; Luc.1*

Aristobulus

Archaleüs

Mat.2:22

**Herodes
Antipas**

Jezus' publieke jaren

Filippus

*Luc.3:1
Mat.14:3*

Agrippa I

Hand. 12

Herodias

*Mat.14:3,
vrouw van Antipas & Filippus*

Salomé

*Mat.14:6-11
dochter van Filippus*

Agrippa II

Hand. 25/26

Bernice

*Hand.25/26
vrouw van Agrippa*

Drusilla

*Hand.24:25
vrouw van Felix*

Handelingen 26

¹ En Agrippa zei nadrukkelijk tegen Paulus:
het is je vergund omtrent jezelf te spreken.
Toen strekte Paulus de hand en verdedigde zich:

*een groet?
gebaar tot stilte?*

TOTE	O	ΠΑΥΛΟΣ	ΕΚΤΕΙΝΑΣ	ΤΗΝ	ΧΕΙΡΑ	ΑΠΕΛΟΓΕΙΤΟ
dán	de	Paulus	-uit-strekkende	de	hand	~(hij)-verdedigde-zich~
Toen	_	Paulus	strekte... ..uit	zijn	hand	en verantwoordde zich

Handelingen 26

¹ En Agrippa zei nadrukkelijk tegen Paulus:
het is je vergund omtrent jezelf te spreken.
Toen strekte Paulus de hand en verdedigde zich:

Gr. *apologeomai*
> 'apologetiek'
verdediging, verantwoording

TOTE	O	ΠΑΥΛΟΣ	ΕΚΤΕΙΝΑΣ	ΤΗΝ	ΧΕΙΡΑ	ΑΠΕΛΟΓΕΙΤΟ
dán	de	Paulus	-uit-strekkende	de	hand	~(hij)-verdedigde-zich~
Toen	_	Paulus	strekte... ..uit	zijn	hand	en verantwoordde zich

Handelingen 26

² omtrent alle punten
waarop ik wordt aangeklaagd koning Agrippa,
heb ik mezelf gelukkig geacht
om mij nu voor u vandaag te verdedigen.

ΠΕΡΙ	ΠΑΝΤΩΝ	ΩΝ	ΕΓΚΑΛΟΥΜΑΙ	ΥΠΟ	ΙΟΥΔΑΙΩΝ
aangaande	alle-dingen	van-welke	'ik-word-aangeklaagd~	onder	Joden
over	alle punten	waarop	ik... ...word beschuldigd	door	de Joden

ΒΑΣΙΛΕΥ	ΑΓΡΙΠΠΑ	ΗΓΗΜΑΙ	ΕΜΑΥΤΟΝ	ΜΑΚΑΡΙΟΝ
koning !	Agrippa !	'ik-heb-geacht~	mijzelf	gelukkig
koning	Agrippa	Ik heb... ...geacht	mijzelf	gelukkig

Handelingen 26

² omtrent alle punten
waarop ik wordt aangeklaagd koning Agrippa,
heb ik mezelf gelukkig geacht
om mij nu voor u vandaag te verdedigen.

Hand.25:26

Daarom leidde ik (=Festus) hem aan jullie
voor, en vooral aan u, koning Agrippa,
zodat gaande het vragend onderzoek, ik
iets zou hebben om te schrijven.

ΒΑΣΙΛΕΥ	ΑΓΡΙΠΠΑ	ΗΓΗΜΑΙ	ΕΜΑΥΤΟΝ	ΜΑΚΑΡΙΟΝ
koning !	Agrippa !	'ik-heb-geacht~	mijzelf	gelukkig
koning	Agrippa	Ik heb... ..geacht	mijzelf	gelukkig

ΕΠΙ	ΣΟΥ	ΜΕΛΛΩΝ	ΣΗΜΕΡΟΝ	ΑΠΟΛΟΓΕΙΘΑΙ
op	jou	'op-het-punt-staande	vandaag	'te-verdedigen-mij~
voor	u	dat ik... ..zal mogen	heden	mij... ..verantwoorden

Handelingen 26

³ Vooral omdat u een kenner bent
van al de gebruiken
en ook vraagstukken van de Joden.
Daarom smeed ik u mij geduldig aan te horen.

*Gr. ethos
> ethiek*

ΜΑΛΙΣΤΑ	ΓΝΩΣΤΗΝ	ΟΝΤΑ	ΣΕ	ΠΑΝΤΩΝ	ΤΩΝ	ΚΑΤΑ
vooral	kenner	zijnde	jou	van-alle	de	in-overeenstemming-met
vooral	een kenner	daar... ..zijt	gij	van alle	–	bij

ΙΟΥΔΑΙΟΥΣ	ΕΘΩΝ	ΤΕ	ΚΑΙ	ΖΗΤΗΜΑΤΩΝ
Joden	gebruiken	bovendien	en	vraagstukken
de Joden	gewoonten	–	en	twistpunten

Handelingen 26

³ Vooral omdat u een kenner bent van al de gebruiken en ook vraagstukken van de Joden. Daarom smeed ik u mij geduldig aan te horen.

Gr. zeetema, ZOEK-resultaat elders vertaald met:

- geschillen (18:15)
- twistpunten (25:19)
- vragen (23:29)

ΜΑΛΙΣΤΑ	ΓΝΩΣΤΗΝ	ΟΝΤΑ	ΣΕ	ΠΑΝΤΩΝ	ΤΩΝ	ΚΑΤΑ
vooral	kenner	zijnde	jou	van-alle	de	in-overeenstemming-met
vooral	een kenner	daar... ..zijt	gij	van alle	–	bij

ΙΟΥΔΑΙΟΥΣ	ΕΘΩΝ	ΤΕ	ΚΑΙ	ΖΗΤΗΜΑΤΩΝ
Joden	gebruiken	bovendien	en	vraagstukken
de Joden	gewoonten	–	en	twistpunten

Handelingen 26

3 Vooral omdat u een kenner bent
van al de gebruiken
en ook vraagstukken van de Joden.
Daarom smeed ik u mij geduldig aan te horen.

ΔΙΟ	ΔΕΟΜΑΙ	ΜΑΚΡΟΘΥΜΩΣ	ΑΚΟΥΣΑΙ	ΜΟΥ
daarom	ik-smeek~	op-geduldige-wijze	te-horen	mij
daarom	verzoek ik u	geduldig	te willen aanhoren	mij

Handelingen 26

4 Mijn levensloop dan vanaf mijn jeugd,
die van begin af aan onder mijn natie
en ook in Jeruzalem was,
hebben alle Joden waargenomen.

al eerder verhaald in Handelingen 22...

THN	MEN	OYN	BIΩCIN	MOY	[THN]	ΕΚ	NEOTHTOC
de	inderdaad	dan	levensloop	van-mij	de	van-uit	jeugd
–	–	dan	leven	Mijn	–	^(1/2) van jongsaf	^(2/2)

Handelingen 26

4 Mijn levensloop dan vanaf mijn jeugd,
die van begin af aan onder mijn natie
en ook in Jeruzalem was,
hebben alle Joden waargenomen.

THN	ΑΠ	ΑΡΧΗ	ΓΕΝΟΜΕΝΗ	ΕΝ	ΤΩ	ΕΘΝΕΙ	ΜΟΥ
de	van-af	begin	wordende~	in	de	natie	van-mij
dat	van... ..aan	den beginne	ik... ..geleid heb	onder	_	volk	mijn

Handelingen 26

4 Mijn levensloop dan vanaf mijn jeugd,
die van begin af aan onder mijn natie
en ook in Jeruzalem was,
hebben alle Joden waargenomen.

ontbreekt in Textus Receptus (St.Vert.)
Mijn leven dan van der jonkheid aan,
hetwelk van den beginne onder mijn
volk te Jeruzalem geweest is, weten
al de Joden...

Paulus is in zijn jeugd (met of zonder
ouders) geëmigreerd van Tarsus naar
Jeruzalem >

EN	TE	ΙΕΡΟΧΟΛΥΜΟΙΣ	ΙΣΑΚΙΝ	ΠΑΝΤΕΣ	[ΟΙ]	ΙΟΥΔΑΙΟΙ
in	bovendien	Jeruzalem	(zij)-hebben-waargenomen	alle	de	Joden
te	en	Jeruzalem	kennen	alle	—	Joden

Handelingen 22

³ Ik, ik ben een Joods man,
geboren in Tarsus van het Cilicië
maar groot gebracht in deze stad,
aan de voeten van Gamaliël.

Opgeleid naar stiptheid
van de van de vaderen geërfde wet,
een ijveraar zijnde van de God,
zoals jullie vandaag zijn.

Handelingen 26

⁵ Zij kenden mij tevoren, van vroeger, voorzover zij dat willen getuigen, dat naar de meest nauwgezette partij van onze godsdienst, ik als Farizeeër leefde.

*d.w.z. voordat hij geroepen was,
van tijdens zijn opleiding bij Gamaliël*

ΠΡΟΓΙΝΩΣΚΟΝΤΕΣ

¹tevoren-wetende

daar zij... ..weten

ΜΕ

¹mij

van mij

ΑΝΩΘΕΝ

¹van-vroeger

sedert lange tijd

ΕΑΝ

¹in-het-geval-dat

indien

ΘΕΛΩΣΙΝ

¹dat-zij-willen

zij het slechts willen

ΜΑΡΤΥΡΕΙΝ

¹getuigenis-te-geven

getuigen

Handelingen 26

⁵ Zij kenden mij tevoren, van vroeger, voorzover zij dat willen getuigen, dat naar de meest nauwgezette partij van onze godsdienst, ik als Farizeeër leefde.

Hand.23:6

mannenbroeders! ik Farizeeër,
ik ben een zoon van een Farizeeër,
omtrent de hoop en opstanding van
doden wordt ik geoordeeld.

ΟΤΙ ΚΑΤΑ

dat in-overeenstemming-met
dat naar

ΤΗΝ ΑΚΡΙΒΕΣΤΑΤΗΝ ΔΙΕΚΙΝ

de meest-nauwgezette groepering
de meest nauwgezette partij

ΤΗΣ ΗΜΕΤΕΡΑΣ ΘΕΟΦΥΛΕΙΑΣ

van-de onze godsdienstige-praktijk
van onze godsdienst

ΕΖΗΚΑ

ik-leef
ik... ..geleefd heb

ΦΑΡΙΣΑΙΟΣ

Farizeeër
als Farizeeër

Filippi 3

- ⁴ Ook al heb ik reden,
om ook vertrouwen te hebben in het vlees.
Indien iemand anders meent vertrouwen
te hebben in het vlees, ik nog meer:
- ⁵ in de besnijdenis, acht dagen oud,
uit het ras van Israël,
van de stam Benjamin,
een Hebreëër uit de Hebreëën,
naar de wet een Farizeeër,
- ⁶ in geestdrift een vervolger
van de uitgeroepen vergadering;
naar de rechtvaardigheid,
die in de wet is, onberispelijk.
- ⁷ Maar alles wat voor mij winst was,
heb ik om wille van Christus verbeurd geacht.

Handelingen 26

⁶ En nu, om de hoop op de belofte
die door God tot de vaderen kwam,
sta ik om geoordeeld te worden.

*m.a.w. ik ben geheel in lijn met
het geloof van de vaderen...*

ΚΑΙ	ΝΥΝ	ΕΠ	ΕΛΠΙΔΙ	ΤΗΣ	ΕΙΣ	ΤΟΥΣ	ΠΑΤΕΡΑΣ	ΗΜΩΝ	ΕΠΑΓΓΕΛΙΑΣ
en	nu	op	hoop	van-de	tot-in	de	vaders	van-ons	belofte
En	nu	om	mijn hoop	op de	aan	_	vaderen	onze	belofte

ΓΕΝΟΜΕΝΗΣ	ΥΠΟ	ΤΟΥ	ΘΕΟΥ	ΕΣΤΗΚΑ	ΚΡΙΝΟΜΕΝΟΣ
^l wordende~	onder	de	God	^l ik-sta	^l geoordeeld-wordende~
die... ..gedaan is	door	_	God	sta ik	voor het gerecht

Handelingen 26

⁷ Tot welke onze twaalf stammen,
in intensiteit nacht en dag [God] dienende,
hopen te bereiken.
Omtrent deze hoop,
wordt ik onder Joden aangeklaagd, o koning.

geen 'verloren tien stammen'...
alle twaalf stammen zijn te herkennen
aan hun godsdienst en verwachting

ΕΙΣ	ΗΝ	ΤΟ	ΔΩΔΕΚΑΦΥΛΟΝ	ΗΜΩΝ	ΕΝ	ΕΚΤΕΝΕΙΑ	ΝΥΚΤΑ	ΚΑΙ	ΗΜΕΡΑΝ
tot-in	welke	de	twaalf-stammen	van-ons	in	intensiteit	nacht	en	dag
–	welke	–	twaalf stammen	onze	door	voortdurend	nacht	en	dag

ΛΑΤΡΕΥΟΝ	ΕΛΠΙΖΕΙ	ΚΑΤΑΝΤΗΘΑΙ
dienende	(het)-hoopt	te-bereiken
God te vereren	hopen	te bereiken

Handelingen 26

⁷ Tot welke onze twaalf stammen,
in intensiteit nacht en dag [God] dienende,
hopen te bereiken.
Omtrent deze hoop,
wordt ik onder Joden aangeklaagd, o koning.

zoals Joden het etmaal onder verdelen

ΕΙΣ	ΗΝ	ΤΟ	ΔΩΔΕΚΑΦΥΛΟΝ	ΗΜΩΝ	ΕΝ	ΕΚΤΕΝΕΙΑ	ΝΥΚΤΑ	ΚΑΙ	ΗΜΕΡΑΝ
tot-in	welke	de	twaalf-stammen	van-ons	in	intensiteit	nacht	en	dag
–	welke	–	twaalf stammen	onze	door	voortdurend	nacht	en	dag

ΛΑΤΡΕΥΟΝ	ΕΛΠΙΖΕΙ	ΚΑΤΑΝΤΗΘΑΙ
dienende	(het)-hoopt	te-bereiken
God te vereren	hopen	te bereiken

Handelingen 26

⁷ Tot welke onze twaalf stammen,
in intensiteit nacht en dag, [God] dienende]
hopen te bereiken.

Omtrent deze hoop,
wordt ik onder Joden aangeklaagd, o koning.

= de hoop op de belofte (:6)
= met als middelpunt: de Messias!
i.c. de opgewekte Christus.

ΠΕΡΙ	ΗΣ	ΕΛΠΙΔΟΣ	ΕΓΚΑΛΟΥΜΑΙ	ΥΠΟ	ΙΟΥΔΑΙΩΝ	ΒΑΣΙΛΕΥ
aangaande	welke	hoop	'ik-word-aangeklaagd'	onder	Joden	koning !
Om	deze	hoop	word ik... ..aangeklaagd	door	Joden	o koning

Handelingen 26

⁸ Waarom wordt het
bij jullie onmogelijk geoordeeld,
indien God doden opwekt?

*Hij is "de levende God", juist omdat Hij
triomfeert over de dood
deze retorische vraag naar het vervolg*

ΤΙ	ΑΠΙΣΤΟΝ	ΚΡΙΝΕΤΑΙ	ΠΑΡ	ΥΜΙΝ
waarom ?	ongelofelijk	het-wordt-geoordeeld~	bij	jullie
Waarom	ongelofelijk	wordt het... ..geacht	bij	u

ΕΙ	Ο	ΘΕΟΣ	ΝΕΚΡΟΥΣ	ΕΓΕΙΡΕΙ
indien	de	God	doden	(hij)-wekt
als	_	God	doden	opwekt

Handelingen 26

⁹ Ik inderdaad, meende voor mezelf tegen de naam van Jezus, de Nazarener, veel tegenmaatregelen te moeten nemen.

Nazareth is een profetisch geladen naam >

ΕΓΩ	ΜΕΝ	ΟΥΝ	ΕΔΟΞΑ	ΕΜΑΥΤΩ	ΠΡΟΣ	ΤΟ	ΟΝΟΜΑ
ik	inderdaad	dan	(ik)-meen	voor-mijzelf	naar-toe	de	naam
Ik	–	–	was tot de slotsom gekomen	voor mij	tegen	de	naam

ΙΗΣΟΥ	ΤΟΥ	ΝΑΖΩΡΑΙΟΥ	ΔΕΙΝ	ΠΟΛΛΑ	ΕΝΑΝΤΙΑ	ΠΡΑΣΔΙ
van-Jezus	de	Nazoreeër	¹ bindend-te-zijn	veel	teggengesteld	te-handelen
van Jezus	de	Nazoreeër	dat ik... ...moest	fel	(1/2) optreden	(2/2)

Matteüs 2

²³ En hij (=Jozef) komt daar,
en hij woont in een stad,
genaamd Nazaret,
opdat vervuld zou worden
wat door de profeten uitgesproken werd,
dat Hij een Nazarener genoemd zal worden.

Jesaja 11

¹ En er zal een rijsje voortkomen
uit de tronk van Isai
en een scheut uit zijn wortelen
zal vrucht dragen.

Hebr. netser

- Nazareth was een kleine nederzetting in "het Galilea der natiën";
- betekent: stad van de 'scheut';
- nakomelingen uit Davids huis vonden daar een veilig onderkomen buiten het bereik van Herodes (Judea).

Handelingen 26

¹⁰ Wat ik ook deed in Jeruzalem
en velen ook van de heiligen
sloot ik in cellen op...

zo noemt hij ze nu...

Ο	ΚΑΙ	ΕΠΟΙΗΣΑ	ΕΝ	ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΟΙΣ	ΚΑΙ	ΠΟΛΛΟΥΣ
wat	ook	ik-doe	in	Jeruzalem	en	velen
wat	dan ook	ik... ..gedaan heb	te	Jeruzalem	en	vele

ΤΕ	ΤΩΝ	ΑΓΙΩΝ	ΕΓΩ	ΕΝ	ΦΥΛΑΚΑΙΣ	ΚΑΤΕΚΛΕΙΣΑ
bovendien	van-de	heiligen	ik	in	cellen	(ik)-sluit-op
–	van de	heiligen	ik	in	gevangenissen	heb... ..opgesloten

Handelingen 26

¹⁰ ... en bij de hogepriesters ontving ik volmacht.
Ook droeg ik mijn stemsteentje bij
om hen uit de weg te ruimen.

formulering suggereert dat bij
Saulus het initiatief lag:
hij sloot mensen op en kreeg
daarvoor volmacht

ΤΗΝ ΠΑΡΑ ΤΩΝ ΑΡΧΙΕΡΕΩΝ

de bij de oversten-van-de-priesters
de van de overpriesters

ΕΞΟΥΣΙΑΝ ΛΑΒΩΝ

autoriteit in-ontvangst-nemende
macht waartoe ik... ..ontvangen had

Handelingen 26

¹⁰ ... en bij de hogepriesters ontving ik volmacht.
Ook droeg ik mijn stemsteentje bij
om hen uit de weg te ruimen.

gaat terug op de gewoonte om bij
vonnissen kenbaar te maken wat de
uitspraak moest zijn:
zwart = veroordeling, wit = vrijspraak

ΑΝΑΙΡΟΥΜΕΝΩΝ

¹van-uit-de-weg-ruimende~

als... ..zouden omgebracht worden

ΤΕ

bovendien

en

ΑΥΤΩΝ ΚΑΤΗΝΕΓΚΑ

hen

zij

¹ik-breng-in

heb ik... ..eraan gegeven

ΨΗΦΟΝ

stemsteentje

mijn stem

Handelingen 26

¹¹ En in alle synagogen strafte ik hen dijkwijls.
Ik dwong hen te lasteren...

ΚΑΙ ΚΑΤΑ

en in-overeenstemming-met

En in

ΠΑΣΑΣ

alle

alle

ΤΑΣ

de

–

ΣΥΝΑΓΩΓΑΣ

synagogen

synagogen

ΠΟΛΛΑΚΙΣ

vele-malen

dikwijls

ΤΙΜΩΡΩΝ

†straffende

door toepassing van straffen

ΑΥΤΟΥΣ

hen

hen

ΗΝΑΓΚΑΖΩΝ

†ik-dwong

trachtte ik... ...te dwingen

ΒΛΑΣΦΗΜΕΙΝ

†te-lasteren

tot lastering

Handelingen 26

¹¹ ... en bovenmate razend op hen
vervolgde ik hen ook tot in de buiten(landse) steden.

dus niet alleen in Damascus

ΠΕΡΙCCΩC

op-bovenmatige-wijze

tomeloze

ΤΕ

bovendien

en

ΕΜΜΑΙΝΟΜΕΝΟC

razend-zijnde~

in... ..woede

ΑΥΤΟΙC

tot-hen

tegen hen

ΕΔΙΩΚΟΝ

ik-vervolgde

heb ik hen vervolgd

ΕΩC

tot

tot

ΚΑΙ

ook

zelfs

ΕΙC

tot-in

in

ΤΑC

de

de

ΕΞΩ

buiten

buitenlandse

ΠΟΛΕΙC

steden

steden

Handelingen 26

¹² In die omstandigheden ging ik naar Damascus
met volmacht en vergunning van de hogepriesters.

derde keer dat Paulus' roeping wordt verhaald:
1. Lucas' verslag in Hand.9;
2. Paulus' relaas bij het tempelplein (Hand.22);
3. Paulus' verhaal voor Agrippa.

EN	OIC	ΠΟΡΕΥΟΜΕΝΟΣ	ΕΙΣ	ΤΗΝ	ΔΑΜΑΣΚΟΝ
in	welke	'gaande~	tot-in	het	Damascus
onder	die omstandigheden	En toen ik... ..reisde	naar	_	Damascus

Handelingen 26

¹² In die omstandigheden ging ik naar Damascus met volmacht en vergunning van de hogepriesters.

MET	ΕΞΟΥΣΙΑΣ	ΚΑΙ	ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ	ΤΗΣ	ΤΩΝ	ΑΡΧΙΕΡΕΩΝ
met	autoriteit	en	volmacht	de	van-de	oversten-van-de-priesters
met	volmacht	en	opdracht	–	der	overpriesters

Handelingen 26

¹³ Midden op de dag,
nam ik onderweg waar, o koning,
van de hemel, boven de schittering van de zon,
een licht dat mij,
en die samen met mij gingen, omstraalde.

ΗΜΕΡΑΣ	ΜΕΣΗΣ	ΚΑΤΑ	ΤΗΝ	ΟΔΟΝ	ΕΙΔΟΝ	ΒΑΣΙΛΕΥ
van-dag	midden	in-overeenstemming-met	de	weg	ik-nam-waar	koning !
op de dag	midden	(1/3) onderweg	(2/3)	(3/3)	zag ik	o koning